

գորգերու գլխաւոր տեսակներն են՝ ուռսական, պարսկական, արվանական եւ անատոլական գաւառներէն: Ռուսաստան կը մատակարարէ Հիւրփանի, Սեճճատէի, Վերէի, Հին Պաքուի, Գաւապղի, Սումաքի, Գաղզաի եւ Տերպէնդի գորգեր: Պարսկաստան կը մատակարարէ Սեճճատէի եւ Ֆերահանի գորգեր, որ շատ կը ծախուին: Խորասանի գորգերն աւելի Կ. Պոլսի կը գործածուին եւ շատ քիչ կ'արտածուին: Վերջին ժամանակներս Հելլոս անուն պարսկական նոր գործուածներն շատ կը փնտռուին եւ Ֆերահանի գորգերու հետ կը մրցին: Պելուճխտանէն կու գան Հին պարսկական գորգեր: Փոխարար կը մատակարարէ Սեճճատէ գորգն: Ցաճկաստան կը մատակարարէ Իլիք, Սեճճատէ՝ արկղի համար եւ Ձիւռնիդ գորգ: Ամեն տարի Կ. Պոլսէն գրեթէ 160.000 գորգ կ'ենթ ընդդր տեսակներն ի միասին, որուն գինն է իւր 250.000 տաճկական ոսկի: Գլխաւոր զնոյներն են՝ Անգղիա եւ Ամերիկա, որոնք տարին գրեթէ 150.000 լիւրայի ապրանք կ'առնուն: Ասոնց կը յաջորդեն Աւստրիա եւ Գերմանիա (գրեթէ 50.000 լիւրայի), եւ ետքն Գաղղիա եւ իսրայիւ: Ֆերահանի, Խորասանի, Հէրիս եւ Ձիւռնական գորգերն չափերով կը ծախուին, իսկ մնացեալք մեծաւ մասամբ հատուի:

ՎԵՐՈՒՆԱՆԻՍԻՆԻՆԻ ՆԱԳՐՈՅ ԸՆԻ ՏՈՒՆԵՍՏՈՒՆ

Անգղիոյ վաճառականութեան տեսին նախագահը անցեալ տարի Յունիս Տիկ ի Կոստանդնուպոլս գումարուած ընդհանուր ժողովոյն մէջ ծառ մը խօսեցաւ, յորում Անգղիոյ՝ Ցաճկաստանի մէջ ունեցած վաճառականութեան արգանց վրայ իւր տգիտութիւնը յայտնեց: Անգղիոյ Ցաճկաստանի հետ ունեցած վաճառականութիւնը, ըսաւ նախագահը, վիճակագրական արձանագրութեանց նայելով՝ որ ըստ օրէ եւ կ'ընթաց, մինչդեռ մեր ախոյաններն՝ Աւստրիա, Գերմանիա եւ Գաղղիա կը յառաջանան: Ասոր պատճառն է գերմանացի վաճառականաց աշուրով գործունեութիւնը, վաճառականութեան համար ճանապարհորդութիւնը ընդդէմս եւ գործունեաց լաւագոյն զգուծեան մը հետեւին, համեմատաբար վաճառաց ածառութիւնը, եւ վերջապէս գերմանացի վաճառականին ապահովութիւնը, թէ կրնայ ի հարկաւորութեան իւր տերութեանն օգնութիւն գտնել: Ասոր վրայ անդրադալն աւելցուց թէ նորեքս Անգղիոյ խորհրդանշոյնն նաւատորմին զորացներու նաւատակաւ որդեգր փոխառութիւն Անգղիայի աղէցուծեան անկողն շատ օգնեց: Վաճառականական սեռեական անցեալ տարի ինքրանք էր որ Անգղիա միայն վաճառականութեան համար գետպան մ'ունենայ, Բաւական ժամանակէ ի վեր այն գետպանութեան

պաշտօն վարած էր Պր. Լէվ՝ որ Բեդերսպուրի կը գտնուէ: Սակայն իւր իշխանութեան սահմանն մէջ Ցաճկաստանն, Պարսկաստանն ու Ռուսաստանը ըստնականութիւն շատ ընդարձակ է, ուստի նախագահը կը բացայայտէ որ Ցաճկաստան առանձին գետպան մ'ունենայ: Անգղիոյ Արեւելեան Բաւելիքի հետ ունեցած վաճառականութիւնն շատ գէշ վիճակի մէջ է. Ցաճկական պիտուի եւն սահմաններու վրայ կանգնած մաքսատներն ամենեւին օգուտ չունեցան եւ գրեթէ չեն գործածուիր: Անգղիոյ անկարելի է այս կողմեր մրցութիւն ընել վաճառք ինք տոկոսաւ է առ հարիւր 16 մաքս վճարել, մինչդեռ Աւստրիա եւ Գերմանիա՝ առ հարիւր 8 միայն կը վճարեն: Սակայն յոյս կայ որ Եամպոյի Պուրկալի երկաթուղոյն գինը շուտով լնանալով՝ անգղիական վաճառքներն ալ սովորական մաքսով ներմուծուին: Բայց Պուրկալի վրայի վաճառքներն փոխաբերել հարկ է որ միշտ սուղ ըլլայ: Կոստանդնուպոլս Պաշտանի վաճառականութեան կենդանութիւնը պէտք է որ Անգղիա շանայ Կոստանդնուպոլս մեծաւաճառութիւնն իւր օգտին համար կանգուն պահէ: Հուսկ ուրեմն նախագահն Արեւելեան շողեկաւայ խորհրդը շոյակելով՝ ըսաւ. եթէ Անգղիա իւր աղէցուծեանը չլնայ լուծել այս խնդիրն ի նպատակ վաճառաց փոխադրութեան՝ ընդդէմ գերմանական եւ աւստրիական երթեւեկութեան դիրքութեան, անկարելի է մեծաւ մասամբ չկործնել Ռուսիայի, Պուրկալիոյ եւ Ցաճկաստանի մէջ ունեցած վաճառականութիւնը:

ՅԱՆՎԱՐԻՈՅ ՄԵՐՈՒՆԱՆԻՍԻՆԻ

Վաճառականութեան Ռուսիոյ Պարսկաստանի հետ: Մոսկուայի վաճառականք աղերսագիր մատուցեց ինչ որ Կոստանդնուպոլս իւր միջնաւորութիւնն ընդ պարսկական մաքսային գրութիւնը կարգաւորելու: Վաճառք ըստնական Պարսկաստանի մաքսն առանձնականաց վարձու կը արուի, որոնք կ'որոշեն վճարելի մաքսատակը: Պարսկական ընդհանուր օրէնք է որ վաճառքէն հինգ առ հարիւր միայն մաքս կ'առնուն, բայց առանձնական մաքսատեարք երբեմն ուժ մինչեւ տասն առ հարիւր կ'առնուն: Ասով շատ գաւապցած է վաճառականութիւնը, այնու մանաւանդ որ արդէն սկսած է Պարսկաստանի մէջ այլեւայլ աղբաց վաճառականութեան մրցումը:

Փերթիւլիսեան է իրաւաւորութեան մշակութեան ի Ռուսաստան: Մոսկուա կազմուած է նոր բաժանորդագրական ընկերութիւն մը, որուն նախագահն է բուլղարական Ռուսաստանի մէջ փերեպակեղիաց վաճառականութիւն ընել: Բաց ի մայր միջերանցէն ի Մոսկուա, գաւառներու քաղաքաց մէջ ալ ձիւղեր պիտի ունենայ ընկերութիւնը: Կը կարծուի թէ ընկերութեան բուն